

AVRUPA BİRLİĞİ ALTINCI ÇERÇEVE PROGRAMI'NDA KOBİ'LER

Küçük ve orta büyüklükteki işletmeler (KOBİ'ler), Avrupa'daki işletmelerin çoğunluğunu oluşturuyor. Bu işletmelerin araştırma-geliştirme (AR-GE) etkinliklerine daha çok yönelmeleri ve yenilik üretme kapasitelerinin artması, büyüyün Avrupa'nın rekabet gücünü arttırmada kilit rol oynayacak. 13 Temmuz 2004 tarihinde Estonya'nın başkenti Tallin'de gerçekleştirilen bir toplantıda, Avrupa Komisyonu, Avrupa Birliği Altıncı Çerçeve Programı'nın (FP6 2002-2006), özellikle Avrupa Birliği'ne yeni katılan ülkelerdeki KOBİ'lerin potansiyellerini tümüyle kullanabilmelerine yardım edebilecek fırsatların altını çizdi. Altıncı Çerçeve Programı'nın 20 milyar euro'luk dört yıllık bütçesinden 2,2 milyar euro, yenilikçiliğin desteklenmesi ve parlak düşüncelerin kazançlı yatırımlara dönüştürülebilmesi için KOBİ'lerin araştırma projelerine ayrılmış. Avrupa Araştırma Komiseri Philippe Busquin, KOBİ'lerin, Avrupa'nın ekonomik rekabet gücünün köşetaşı olduğunu, 2010 yılında dünya çapında bir bilgiye dayalı ekonomi yaratmada kilit rol oynadığını belirtti. Estonya'daki toplantıda, Çekoslovakya, Estonya, Macaristan ve Romanya'dan KOBİ'lerin temsilcileri, Altıncı Çerçeve Programında desteklenen projelerdeki deneyimlerini anlattılar.

Tallin'de gerçekleştirilen toplantıdaki sunumlar arasında, metal ve plastik endüstrilerinde, tasarımla ürünün elde edilmesi arasındaki süreyi % 50 oranında azaltan "Fastool" Projesi; biyolojik malzemeleri daha güvenli bir biçimde stabilize eden çözeltilerin geliştirildiği "Hotsolutes" Projesi; minyatür ve mikro parçaların üretimi için çözümler üretmeyi hedefleyen "Masmicro" Projesi; otomotiv ve üretim endüstrileri için petrol ürünleri kullanımının azaltılması için geliştirilmiş "Oil-Free Powertrain" Projesi; Yeni alaşımlarla organ protezlerinin ömrünü uzatmayı hedefleyen "NSE PRO" Projesi vardı. Projeler birbirlerinden çok farklı konularda da olsa, her bir projede işbirliği yapan KOBİ'lerin ve araştırma kurumlarının sayıları birbirlerinden farklı olsa da, hepsinin mesajı aynıydı: Altıncı Çerçeve Programı'nın ortak sorunlara ve ortak gereksinimlere sahip KOBİ'lerin işbirliğini destekleyen araçları, KOBİ'lerin rekabet gücünün ve bilimsel bilgi birikiminin artmasına yeri doldurulamaz bir katkı sağlıyor. Programda, KOBİ'lere yönelik kooperatif ve kolektif araştırmalara ayrılan bütçe, 473 milyon euro. Estonya'nın yüksek teknoloji üreten ve ürünlerinin % 70'ini deniz aşırı ülkelere ihraç eden Pioneer firması, Avrupa Birliği desteğinin Baltık ülkelerindeki KOBİ'lerin uluslararası alanda başarılı olmalarını sağladığını gösteren örneklerden biri. Aslında bu durum, her iki tarafın da kazançlı çıkmasına yarıyor; toplantıda sunulan başarı öykülerinin de gösterdiği gibi, KOBİ'lerin potansiyellerinin ortaya çıkması, Avrupa Araştırma Alanı'na da katkıda bulunmalarını sağlıyor.

Altıncı Çerçeve Programı

Avrupa Birliği Altıncı Çerçeve Programı, Avrupa Birliği'nin politik, ekonomik ve toplumsal he-



deflerine katkıda bulunmak, Avrupa'daki bilimsel araştırmalara mali destek sağlamak için kurulmuş bir destek programı. Bu program, 1984 yılından bu yana uygulanan programların altıncısı; 2002 yılında başladı ve 2006 yılında tamamlanacak. Programda, araştırma kuruluşlarına ya da şirketlere değil, ortaya konulan projelere destek sağlanıyor. Programa katılan ülkelere herhangi bir kota uygulanmıyor. Etkinliklerden yararlanma bakımından da Avrupa Birliği'ne üye ülkelerle aday ülkeler arasında farklılık yok. Türkiye de ortaklık anlaşması imzalayarak 6. Çerçeve Programı'na tam katılım yapan ülkelerden biri. Altıncı Çerçeve Programının temel amacı, bilgiye dayalı bir Avrupa ekonomisi ve toplum düzeninin geliştirilmesi ve Avrupa Birliği'nin rekabet gücünü artırmak. Yenilikçiliğin, rekabetçiliğin, toplumsal uyumun, ekonominin ve istihdamın sürdürülebilir bir biçimde büyümesi hedefleniyor. Programın felsefesiye, katılan ülkelerdeki yaratıcı düşünce ve yenilikçilik potansiyelini, ortaklaşa çalışarak hazırlanmış projelerde birleştirmek ve ortak bir Avrupa Araştırma Alanı yaratmak. Program, ekonomik ve toplumsal katma değer yaratan, belirlenen öncelikli konulara odaklanmış, kaynakların verimli kullanılmasına yönelik, etkin ve basit AR-GE yönetimi yaratan, mükemmeliyeti tüm Avrupa'ya yayacak ağların oluşmasına katkıda bulunan, KOBİ'lerin araştırma-

cı yapısını destekleyen, ortaklık anlaşması imzalayan aday ülkeleri yönetime ortak eden ve onların entegrasyon süreçlerini güçlendiren, toplumsal sorunları çözen ve yenilik yaratan yaratıcı düşünceleri harekete geçirmeyi hedefliyor.

KOBİ'ler Çok Özel

Altıncı Çerçeve Programı, ekonomideki değişimin motoru olarak gördüğü KOBİ'lere özel bir önem veriyor. Hareket noktasıysa, KOBİ'lerin, istihdamı artırmaya katkılarının çok büyük olması ve yüksek teknoloji üreten KOBİ'lerin, büyük firmalara göre iki kat kadar daha fazla yenilikçi ürün geliştiriyor olması. Altıncı Çerçeve Programı KOBİ'lerin teknoloji tabanlarını geliştirmelerini, yeni uluslararası ortaklıklar kurmalarını ve bilgi tabanlarını geliştirmelerini sağlayacak tüm projelere destek veriyor. Program, çalışan sayısının 250'den az olduğu, yıllık cirosu 40 milyon ya da yıllık bilançosu 27 milyon euro'yu geçmeyen, KOBİ olmayan kuruluşlarla ortaklaşa bunların hisselerinin % 25'i geçmediği işletmeleri KOBİ olarak tanımlıyor. Programda, teknoloji geliştirme becerisine sahip KOBİ'ler, "Bütünleştirilmiş Projeler" ve "Mükemmeliyet Ağları" gibi araçlarla, AR-GE yeteneği sınırlı KOBİ'lerse "Kooperatif Araştırma" ve Kolektif Araştırma alanlarında destekleniyor; KOBİ'lere özgü çeşitli etkinlikler düzenleniyor.

Kooperatif Araştırma Projeleri

Kooperatif Araştırma başlığı altında, yalnızca araştırma ve yenilik geliştirme etkinlikleri destekleniyor. Burada, farklı ülkelerden, ancak benzer sorunlara ya da gereksinimlere sahip KOBİ'ler, gereksinim duydukları bilimsel ve teknolojik araştırma etkinliklerinin önemli bir bölümünü araştırma kurumlarına yaptırıyorlar. Herhangi bir araştırma alanında ve herhangi bir konuda olabilen bu projeler kısa dönemli (bir-iki yıllık). Projeler, araştırma ve yeniliklerle ilgili etkinliklerle birlik (kon-





Altıncı Çerçeve Programı, KOBİ'lere özel bir önem veriyor. 13 Temmuz 2004'te Estonya'nın başkenti Tallin'de düzenlenen bir toplantıda, baltık ülkelerinden KOBİ temsilcileri, programdan destek alan araştırma projelerindeki başarı öykülerini anlattılar. Estonya'daki Pioneer firması, Altıncı Çerçeve Programı desteğiyle KOBİ'lerin kendi aralarında ve araştırma kuruluşlarıyla KOBİ'ler arasında yaratılan işbirliğinin, bu işletmelerin uluslararası rekabet gücünü nasıl artırdığını gösteren örneklerden biriydi.

sorsiyum) yönetimi etkinliklerine de destek niteliğinde. Araştırma kurumlarının, projedeki araştırmacı ve yenilik geliştirme etkinlikleriyle ilgili masraflarının % 100'ü 6. Çerçeve Programınca karşılanır. Kooperatif araştırma projeleri için oluşturulan birliklerde, en az üç bağımsız KOBİ (bu KOBİ'lerden en az birinin Avrupa Birliği ülkelerinde ya da birliğe katılmaya aday ülkelere kurulmuş olması gerekiyor) ve Farklı Avrupa Birliği ülkelerinden ya da ilgili ülkelerden en az iki bağımsız araştırma kuruluşu (bunların da en az birinin bir Avrupa Birliği ülkesinde ya da ilgili üye ülkede kurulmuş olması gerekiyor) bulunmak zorunda. Projeye ilgi duyan (girişimci ya da ortaya çıkacak

ürünü kullanacak) organizasyonlar da birliklere katılabilir. Projelerin koordinasyonunu, katılımcı KOBİ'lerden ya da araştırma kurumlarından biri yürütüyor. Kooperatif araştırma projelerinde, araştırmaları kendileri gerçekleştirmeseler de, ortaya çıkan yeni bilgilerin fikri mülkiyet hakları KOBİ'lere ait oluyor.

Kollektif Araştırma Projeleri

Geniş KOBİ topluluklarının bilgi kapasitesini artırılmasının amaçlandığı Kollektif Araştırmalar alanında desteklenen projelerde, araştırma kuruluşları, endüstriyel birlikler ya da gruplar adına etkinlikler yürütüyor. Orta vadeli (2-3 yıl ya da daha

uzun) olarak planlanan kollektif araştırma projeleri, tüm endüstri sektörlerinin herhangi bir araştırma konusunda ya da alanında teknolojik sorunlarını ele alabilir, araştırma ve yenilik bulmayla ilgili etkinlikleri, eğitim ve yayma çalışmalarını ya da birliğin yönetim etkinliklerini destekleyebilir. Bu projelere katılan kurum ve kuruluşların da belli bir bölümünün Avrupa Birliği ülkelerinden ya da birliğe aday ülkelere katılması gerekiyor. Kollektif araştırma projelerinde ortaya çıkan ürünlerin fikri mülkiyet hakları, endüstriyel birliklere ait oluyor.

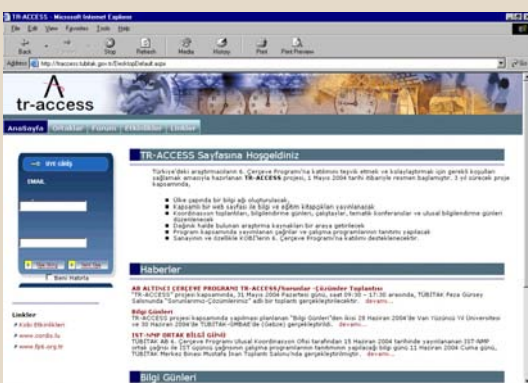
Proje Sunumu

Altıncı Çerçeve Programı'na proje sunumu, Avrupa Komisyonu'nun yayımladığı "proje teklif çağrıları" kapsamında yapılıyor. Altıncı Çerçeve Programı'nda KOBİ'leri ilgilendiren projelerle ilgili çağrılar, 2002-2006 yılları arasında zamana yayılmış olması da bir başka avantaj. Bu çağrılar, AB Resmi Gazetesi'nde yayımlanıyor. Çağrılarla ilgili çalışma programlarına, başvuru belgelerine ve her türlü bilgiye, İnternet'te <http://www.cordis.lu/fp6/calls.htm> adresinden erişilebiliyor.

Altıncı Çerçeve Programı, KOBİ'lere başka kolaylıklar da sağlıyor: katılım ortağı ülkelere, KOBİ'lere bilgi ve destek sağlamak üzere kurulan Ulusal İrtibat Noktaları'ndan oluşan bir ağ oluşturulması, başvuru sürecinin basitleştirilmesi, hızlı yanıt alma olanağı, fikri mülkiyet hakları ve risk sermayesi konusunda yardımlar gibi. Ülkemizde Altıncı Çerçeve Programı Ulusal KOBİ İrtibat Noktası görevini, TÜBİTAK üstlenmiş durumda. İnternet'te http://www.fp6.org.tr/web/uin_solmenu.htm adresinde bu konudaki gerekli bilgilere ulaşılabilir. Altıncı Çerçeve Programı'nın Türkiye'ye ait resmi sitesiye <http://www.fp6.org.tr/> adresinde bulunuyor. Programa sunulan projelerle ilgili tüm bilgiler, yine CORDIS web sitesinde bulunuyor (<http://www.cordis.lu/>). Burada, site de verimli bir biçimde arama yapmak için öneriler de var. Henüz sürmekte olan ya da tamamlanmış projelerle ilgili bilgiler ve projelerin sonuçları, hem aynı çabaların bir kez daha harcanmasını engelliyor; hem de yeni düşüncelerin ortaya çıkmasına ve yeni ortaklıkların kurulmasına yardımcı oluyor.

Aslı Zülâl

TÜBİTAK TR-Access Projesi'yle KOBİ'lere Destek



Projesi kapsamında KOBİ'lere özel olarak planlanan etkinlikler de var. Bu etkinliklerin amacı, ülkemizdeki KOBİ'lerin Altıncı Çerçeve Programı'ndaki araştırma-geliştirme (AR-GE) projelerinde yer alabilecek bilgi düzeyine erişmesi. Bu çerçevede verilecek ücretsiz eğitimlerin sonunda, 6. Çerçeve Programı'nda yer alabilecek potansiyelde 2500 KOBİ'nin belirlenmesi düşünülmüyor. Etkinliklerde, benzer AR-GE gereksinimlerine sahip Türk KOBİ'lerinin buluşturulması; Teknoloji denetle-

Avrupa Birliği desteğiyle TÜBİTAK'ın yürüttüğü "TR-Access" adlı projede, Türkiye'deki araştırmacıların Altıncı Çerçeve Programı'na katılmaya özendirilen ve katılımlarını kolaylaştıracak koşulların sağlanması hedefleniyor. Proje kapsamında ülke çapında bir bilgi ağı oluşturulacak, dağınık durumda bulunan araştırma kaynakları bir araya getirilecek, Altıncı Çerçeve Programı kapsamında yayınlanan çağrılar ve çalışma programlarının tanıtımı yapılacak; sanayi kuruluşlarının ve özellikle KOBİ'lerin Altıncı Çerçeve Programı'na katılımı desteklenecek. TR-Access

mesisi yapılarak Altıncı Çerçeve Programı kapsamındaki uygun tematik alanların ve araçların belirlenmesi; Bilgi günleri ve eğitimlerle KOBİ'lere proje yazımı ve proje yönetimi gibi konularda teknik bilgilerin aktarılması; ülkemizdeki KOBİ'lerin projelerine yurtdışından ortaklar bulmaları sağlanacak. Tüm bu etkinliklere katılım ücretsiz olarak gerçekleşecek. Katılım için, İnternet'te <http://traccess.tubitak.gov.tr/sme/> adresinde bulunan başvuru formunun doldurulması gerekiyor.